

Nyt om Projekt Slagtelams Klimaaftryk

Foto: Andreas Lomborg

God tilslutning til møder om klimaprojektet

160 fåreavlere fik på møder om Slagtelams Klimaaftryk godt indblik i, hvordan et klimaaftryk beregnes, samt at udledningen af metan under fordøjelsen af foder udgør en stor andel af fårebedriftens klimaaftryk.

Det gik op for de mange deltagere ved efterårets 4 møder om Projekt Slagtelams Klimaaftryk, at det ikke er enkelt at beregne fårebedriftens klimaaftryk – der er mange forhold, som skal medtages i beregningen ud over udledningen af metan ved omsætningen af foder. Samt at der er stor variation i udledningen mellem bedrifterne i undersøgelsen.

Formålet med de 4 møder var at præsentere beregninger af udledningen af klimagasser fra 9 fårebedrifter, som i hele 2020 har lavet ekstra mange registreringer til brug for beregningerne. Kirstine F Jørgensen, Team Fårerådgivning og Troels Kristensen, Forskningscenter Foulum stod for fremlæggelsen af resultaterne ved møderne, som blev afholdt i henholdsvis Rønnede, Odense, Esbjerg og Viborg.

Styregruppen for Projektet

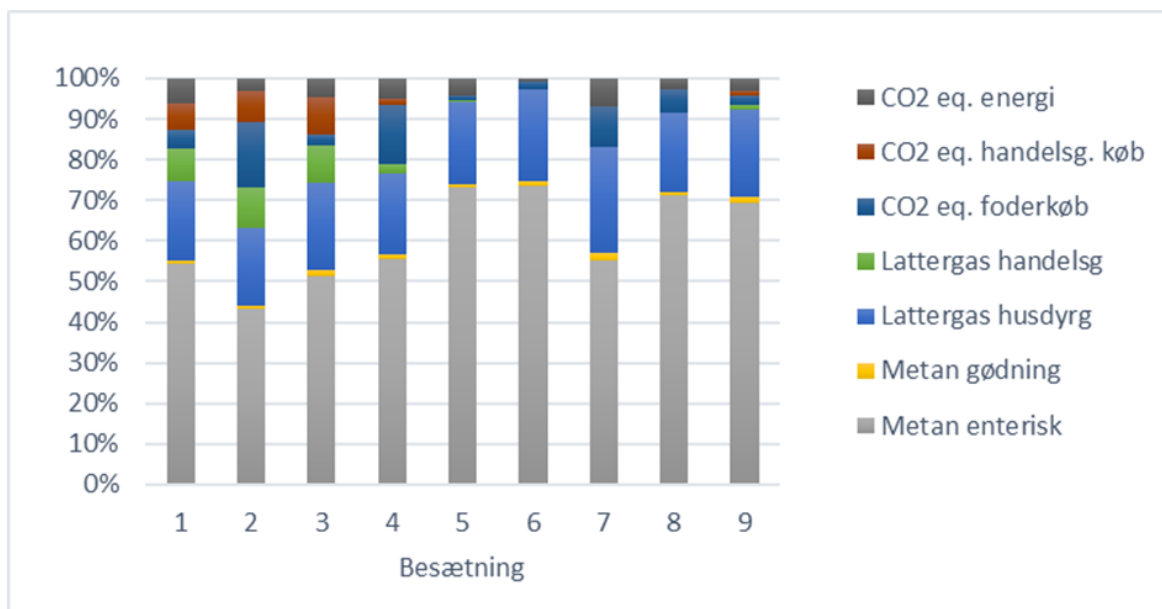
Mange fåreavlere havde forudset, at metan fra omsætningen af foder ville være anledning til den største udledning af klimagasser - op til 73%. Men ikke at den næststørste kilde er lattergas dannet af kvælstof fra husdyrenes gødning i stalden og det der afsættes i marken. De øvrige kilder til emission af klimagasser har minimal betydning på den type fårebedrifter, som ikke eller næsten ikke bruger indkøbt kraftfoder.

De ni besætningers klimaaftryk

Klimaaftrykket opgøres i projektet som emissionen af klimagasser (metan, lattergas og kuldioxid) ved at producere et kilo lammekød. Indgår der andre produkter fra bedriften end lammekød, så er der anvendt en økonomisk fordeling af udledningen af klimapåvirkningen på produkterne (lammekød, fårekød, skind og uld). I beregningen af klimaaftrykket indgår tal for bedriftens forbrug af indkøbte mængder af foder, gødning og energi, bedriftens produktion, samt tal for dens omsætning af foder og gødning over et år.

Besætningerne i undersøgelsen er udvalgt, så der indgår de typiske driftsformer, der findes hos danske besætninger – små hobbyprægede – såvel som store, med og uden naturpleje i afgræsningen og både økologiske og konventionelle. Endvidere besætninger, som har væsentlig indtjening fra salg af skind og uld.

Fordeling af klimapåvirkning pr årsfår* på hovedkilder i 9 fårebesætninger, %

Det beregnede klimaaftryk ligger mellem 549 og 1195 kg CO₂ eq. pr årsfår i de 9 bedrifter. Når klimaaftrykket fordeles på bedriftens produktion af kg kød, har de 9 bedrifter en klimabelastning på mellem 16,9 og 32,5 kg CO₂ eq. pr kg lamme- og fårekød.

*Antal årsfår beregnes som summen af antal foderdage på et år for besætningens får, samt tillægsgimmere fra året før. I besætninger med en høj andel drægtige af totale antal får, samt få dyr, der udsættes inden læmning, og hvor ikke-produktive dyr sættes ud hurtigt, kan antal læmninger pr årsfår” blive > 1

Antal læmninger pr årsfår og klimaaftryk

Antal læmninger pr. årsfår har betydning for klimabelastningen. Det har især betydning i besætningerne med fokus på naturpleje, hvor en del af fårene friholdes for drægtighed, for at kunne klare afgræsning på marginale arealer med begrænset foderudbud. Her vil antal læmninger pr årsfår være lavt som i besætning 6 og 9. Modsat så er der i besætning 4 en produktion med mere end 1 læmning årligt. Den besætning har blandt de ni det højeste antal læmninger pr årsfår og en produktion på 2,32 fødte lam pr årsfår.

Besætningernes fodring og afgræsning

Styregruppen for Projektet

Afgræsning er den væsentligste foderkilde i langt de fleste af bedrifterne og varierer mellem 36% og 99 % af det samlede foderforbrug i foderenheder (FE). Der er stor variation i typen af arealer, der afgræsses - fra primært sædskiftegræs i besætningerne 1, 2 og 3 til stort set udelukkende naturarealer og efterslæt efter frøgræs/slætmarker i besætning 6, 8 og 9

- En stor del af bedrifterne afgræsser vedvarende græs, naturplejearealer, herunder solcelleparker og golfbaneroughs, samt græs fra omdrifts arealer, hvor hovedafgrøderne (frøgræs, slætgræs) er høstet tidligere på året
- I 7 ud af 9 bedrifter er der en positiv påvirkning af biodiversiteten - primært forårsaget af afgræsningen på natur- og vedvarende arealer eller som følge af økologisk drift
- Anvendelse af supplerende foder som korn og tilskudsfoder mv. udgør en mindre del af klimabelastningen i de 9 bedrifter. Andel af korn og kraftfoder varierer fra stort set intet i besætningerne 5, 6 og 8 til at udgøre 30 % af foderforbruget i besætning 2.

Find nærmere beskrivelse af og nøgletal fra de 9 besætninger i Fakta Ark om projektet på www.teamfaareraadgivning.dk

Fåreavlerens virkemidler til at nedsætte udledning

Det er de velkendte virkemidler, som fåreavlere har til rådighed, når de skal søge at nedsætte udledningen af klimagasser. Det handler om at øge produktivitet og sikre, at slagtedyrene er gjort godt færdige inden afsætning – altså de virkemidler, som går hånd i hånd med bedre driftsøkonomi. Det eneste nye virkemiddel, som måske venter forude – er om det bliver muligt at lave en bolus, der dagligt doserer et bestemt metan-hæmmende stof X ud i vommen. Der er lovende tal for det stof X i forsøg med malkekvæg – det viser op til en 20% reduktion ved at tilsætte dette stof til foderet. Kan vi opnå en reduktion på det niveau hos får, så vil det svare til en effekt på 1,1 til 3,8 kg CO₂ eg. pr kg lam.

Generelt set, så handler det om at holde fokus på bedriftens overordnede nøgletal: Kg produceret lam pr årsfår – og især have opmærksomhed på parasitbelastningen, for her er der meget at hente i de fleste besætninger.

I foråret 2022 forventes SEGES i samarbejde med Forenet Kredit og Nykredit at lancere et digitalt klimaværktøj til beregning af klimaaftryk. Det vil blive et internetbaseret program, hvor landmanden kan beregne sin udledning på bedriften på grundlag af produktionsdata.

Yderligere oplysninger

Der er yderligere oplysninger om projektet på www.teamfaareraadgivning.dk

Her findes den færdige rapport fra DCA, Forskningscenter Foulum, samt Fakta ark med de vigtigste resultater og nøgletal fra beregningerne, samt andre artikler.

Du er velkommen til at kontakte os i styregruppen: Jens R. Nielsen, Sønderjysk Fåreavl, mob: 20415526, Anne Hjelm, Brancheforeningen Får og Geder, mob: 51326016, eller Cato Barslund, Gl. Amstrup mob: 24413705.

For yderligere oplysninger om projektet, kontakt Povl Nørgaard, Team Fårerådgivning, mob. 31720145.

Styregruppen og Team Fårerådgivning